

Pentsabidea

1. — FEDEAREN OSAKIAK ETA HAUEN DINAMIKA

a) *Fedearen osakiak:*

- *Osaki ezberdinak ditu fedeak, fede bizitzan berezi ezin badaitezke ere*
- *Fede guzietan daude osaki horiek, baina ez neurri berdinean fede guzietan*

— *Fedearen osaki horietako bata edo bestea nagusi izateak sortzen ditu fede mota ezberdinak.*

b) *Fede motak eta sainduarekiko esperentzia:*

— *Saindua bertako bezala sumatzen da, mundu arrunta sagaratuaz: izanaren saindutasuna. Fede mota ontologikoa sortzen du*

— *Saindua gizonaren epaile bezala sumatzen da, gizonari moralezko zuzentasuna eta maitasuna eskatuaz: izan-beharraren saindutasuna. Fede mota moralezkoa sortzen du.*

d) *Fede motak eta fedearen dinamika:*

— *Bi fede mota nagusi horien artean sortzen da erlijio barneko eta erlijio arteko soka-tira eta dinamika*

— *Fede mota bakoitzak bere egoera gailditzeko saiatu behar du etengabe, azken baldingabearen bila.*

2. — FEDE MOTA ONTOLOGIKOAK

A) Erlijiozkoak:

a) *Sakramentuzkoa: izaki saindu edo sagaratuaren bidez azken baldingabeagana...*

— *Ez da gauza edo izaki batzu sainduak edo sagaratuak direla uste izatea*

— *Gauza edo izaki saindu horien bidez azken baldingabeak norbait oratuta eduki-*

tzea da: zerbait saildu bada, fededunarentzat bakarrik da saildua

— *Horregatik «kanpotik» ezin liteke uler gauza sagaratuaren eta fededunaren harremana*

— *Gauza edo izaki sagaratuok (baldinduak) azken baldingabetzat hartzeko arriskua du: sakramentalismoa...*

b) *Mistikoa: munduko izakion gainetik azken baldingabeaganatzea...:*

— *Ez da azken baldingabearekin bateginda egotea, hori iritsiko-ez-iritsiko tentsioa baizik*

— *Fede esperentzia ez da izaki sagaratuetan nabaitzen, norbere arimaren erdigunean baizik*

— *Giza adimenezkoa jainkozkoan suntsitzea da fede modu honen arriskua.*

B) *Sekularrak:*

d) *Gizatiarra: humanismoa ez da fedegabezia, gizonaren neurribidetzat gizona hartzea baizik...:*

— *Humanismoa fedea da*

— *Azken baldingabea gizonagan sumatzen du (ez izaki sagaratueta, ezta mistikoren extasian ere)*

— *Fede sekularra da, gizonaren muga baretan geratzen delako*

— *Fede gizatiar motak:*

- + *erromantiko-kontserbakorra (fede ontologikoa)*
- + *aurrerakoi-utopikoa (fede morala).*

3. — FEDE MOTA MORALAK

Fede mota hauen Jainkoa legezalea da: moralezko legea (fede mota ontologikoetan legezkorik bazen, baina rituzko legea da hori).

A) Erlijiozkoak:

a) Juridikoa (*Judaismo talmudikoa; Islamismoa*):

- *Fedearen agerpidea: Legea*
- *Lege-emailea: Profeta*
- *Mahoma, Moise edo Jesus Lege horren aurkezlari besterik ez dira...*

b) Ohiturazkoa (*Konfuzionismoa*):

- *Munduaren legea da azken baldingabearen agerpide oinarrizkoa*
- *Erresumaren eta gizartearen legeak horren aplikazioak dira.*

d) Etikazkoa (*Profeta judeguen fedea*):

- *Jainkoaren legea zuzentasun legea da*
- *Eguneroko bizitzan bete behar da lege hori*

— *Legea betetzeak betetzen du Jainkoaren eta gizonaren harremana.*

B) Sekularrak:

e) *Gizatiarra: Fede aurrerakoi-utopikoa da Mendebaldearen fede gizatiarra; antzinateko fede gizatiarrak, ordea, ez ziren moralezkoak, sakramentuzkoak baizik:*

— *Gizarteko justizia eskatzen du*

— *Fede honek egin du iraultza munduan*

— *Hau ere fedea da.*

4. — FEDE MOTA EZBERDINEN BATASUNA

Fede mota hauk berez elkarrekin daude; bizitzan elkarjoka sarritan.

a) *Batasunaren oinarriak:*

— *Fede mota bakoitzean bestetik ere bada-go: guzien arteko dinamikan bilatu liteke batasun biderik*

— *Fede mota horiek ez dira nahaspilo bat: gizonaren joera oinarrizkoak eta fedearen izaera bera azaltzen dute; horregatik batasun biderik bilatu liteke.*

b) *Batasun dinamikaren norabidea: Fede mota guzien batasuna bakoitzak norbere fede modutik ikusten du; baina badago arrazoi ojetiburik ere:*

— *Katolizismoak, Itun Berrian oinarritzen de-*

nez eta beste zenbait giza jokaera bere baitan bildu duenez, fede mota guzien batasuna duela esan daiteke

- *S. Paulok bildu zituen bikainkien bere lzipiritu saildu konzeptuan bi fede mota nagusiak*
- *Baina batasun hori dinamikoa da, etengabe eraberritu beharrezkoa; Katolizismoak, hortaz ahaztuaz, sakramentuzkoa puztu zuen beregan, moralezkoa eta profetikoa itoaz*
- *Sakramentalismo honen kontra jeiki zen Protestantismoa: Baina honek, sakramentuzkoa alde batera utziaz, moralezkora jo zuen gehiegi*
- *Berriz lortu behar du Kristautasunak fedearen osaki guzien batasuna, S. Pauloren lzipiritu saildu konzeptua berriztuaz.*